КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА
НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА
СТАРА ИСТОРИЯ И ТРАКОЛОГИЯ

Област на висше образование: 2. Хуманитарни науки

Професионално направление: 2.2 История и археология

Образователна и научна степен: Доктор

Форми на обучение: Редовна; Задочна; Самостоятелна

Докторската програма **„Стара история и тракология“** се осъществява в Центъра по тракология при Института за балканистика с Център по тракология (БАН). Обучението в нея се определя от спецификата на академичния профил на Центъра – интердисциплинарни изследвания на историята и културата на траките. Те включват проучване на тракийската държавност и нейните политически, икономически и социални аспекти; формирането на тракийския етнос; политическите и културните взаимодействия на траките с другите антични народи в Средиземноморието, по-специално в Европейския югоизток и Мала Азия. Изследват се още обществото, битът, религията и обредите на траките; тракийските и палеобалканските етнокултурни и езикови елементи във формирането на културата на Югоизточна Европа и Северозападна Мала Азия в древността; съдбата на траките в края на Античността и включването им в състава на българската народност.

С тази проблематика Центърът по тракология се вписва в пълния спектър на научната специалност „Стара история“, включваща изучаването на целия средиземноморски ареал и по-специално Древна Тракия, Гърция, Рим, както и древните цивилизации в Месопотамия, Египет, Предна и Мала Азия. Фокусът естествено се поставя върху историята на Тракия и траките, както и върху историческата интерпретация на писмените, археологическите, епиграфските и нумизматичните извори и езиковите данни, тъй като територията на днешна България е била ядро на тракийския етнос, култура и държавност.

Историята на траките, тясно свързана с развитието на Гърция, Рим и Истока, представлява съществен компонент от историческия процес на Античността и ключов етап в културно-историческата еволюция на българските земи. В този контекст докторската програма е ориентирана към формиране на напреднали академични и изследователски компетентности, необходими за самостоятелна научна работа в областта на тракийската история.

Програмата поставя акцент върху развиването у докторантите на умения за извличане, критичен анализ и обобщаване на информация от широк спектър извори, свързани с Тракия и траките. Паралелно с това се усъвършенстват компетентности за интерпретиране, ситуиране и оценяване на тази информация в контекста на общата и динамична културно-историческа картина на Европейския югоизток и Древния свят през различните етапи на Античността.

Програмата гарантира изграждането на висококвалифицирани специалисти, способни да допринасят за научното познание в областта на тракологията, античната

история и културното наследство, както и да развиват интердисциплинарни изследвания, съответстващи на стандартите на съвременната академична практика.

В процеса на своето обучение докторантите имат възможност да се възползват от експертния опит и професионалната компетентност на учени с различни специализации в областта на древната история, които изграждат научния състав на Центъра по тракология.

ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА

Докторската програма „Стара история и тракология“ има за **цел** да подготви висококвалифицирани специалисти, способни да осъществяват самостоятелна научноизследователска дейност в областта на историята на Тракия и траките в контекста на Античността. **Основна цел** е формирането на задълбочени знания и аналитични умения, необходими за работа с разнообразни исторически извори и за интерпретация на сложни културно-исторически процеси.

За постигане на поставените цели програмата дефинира следните **основни задачи** на обучението:

- ✓ усвояване на задълбочени теоретични познания за историческото развитие на Древна Тракия и общата културно-историческа динамика на Европейския югоизток и Древния свят;
- ✓ изграждане на умения за откриване, критично анализиране и интерпретиране на информация от широк спектър извори и бази данни;
- ✓ формиране на умения за научно аргументиране, академично писане и представяне на изследвания пред специализирана и неспециализирана аудитория;
- ✓ подготовка за реализиране на самостоятелни научни проекти и за участие в международни научни форуми и изследователски мрежи.

В изпълнение на целите и задачите ЦТ се стреми към:

- ✓ подбор на докторанти с високи интелектуални качества, добра историческа и езикова подготовка, както и с интерес и мотивация за научно-изследователска работа;
- ✓ осигуряване на оптимални възможности за обучение и прилагане на най-новите съвременни методи и стандарти в областта на историческите науки;
- ✓ организиране на обучението и изследователската дейност на докторантите в съответствие със съвременните национални приоритети и с европейските и световните тенденции в развитието на историческите изследвания, социализацията и дигиталното представяне на културноисторическото наследство;
- ✓ оптимизиране на възможностите за научно-изследователка и публикационна дейност на докторантите в рамките на ИБЦТ и на външни институции, с които той си сътрудничи;
- ✓ включване на докторантите в проектите на ИБЦТ и извън него;
- ✓ осигуряване на възможности за тяхното участие в национални и международни научни форуми;

- ✓ осигуряване на възможности за специализации в чужбина в съответствие с разработваната тема и съобразно сключените международни договори на БАН и ИБЦТ (напр. ЕБР-проекти, програма „Еразъм плюс“) и други програми.
- ✓ организиране на контрол на изпълнението на индивидуалните планове на докторантите както от страна на научните ръководители, така и чрез ежегодни отчети, които се приемат от научния съвет на ИБЦТ.

ПРОФЕСИОНАЛНИ КАЧЕСТВА И КОМПЕТЕНЦИИ

В резултат от обучението докторантите придобиват напреднали професионални компетентности, включващи:

Теоретични и специализирани знания

- ✓ задълбочени познания за политическата, социалната и културната история на тракийските общности през Античността;
- ✓ детайлно разбиране за процесите на социално-икономически, политически и културни взаимодействия на Тракия с другите антични народи в Средиземноморието, по-специално в Европейския югоизток и Мала Азия;
- ✓ познаване на съвременните научни подходи, методи и тенденции в античната история и тракологията.

Изследователски и аналитични компетентности

- ✓ умения за работа с разнообразни извори: писмени, археологически, епиграфски, нумизматични и други;
- ✓ критично оценяване, систематизиране и интерпретиране на комплексна информация;
- ✓ формулиране на научни хипотези и аргументирани изводи;
- ✓ прилагане на интердисциплинарни подходи в рамките на историческото изследване, включително развиване на умения за анализиране на данни, получени чрез методите на природните науки.

Професионално-академични умения

- ✓ компетентности за подготовка на научни публикации, рецензии, доклади и дисертационен труд;
- ✓ умения за представяне на изследователски резултати на конференции и семинари;
- ✓ способности за участие в научни проекти, екипна работа и международно научно сътрудничество;
- ✓ демонстриране на високи стандарти на академична и професионална етика.

Приемът и обучението на докторанти по докторската програма „Стара история и тракология“ в ИБЦТ е възможен в следните форми: редовна докторантура по държавна поръчка, задочна докторантура по държавна поръчка, докторантура на самостоятелна подготовка, платени редовни и задочни докторантури.

РЕАЛИЗАЦИЯ НА ДОКТОРАНТИТЕ

Завършилите програмата могат да се реализират успешно в следните професионални направления:

- ✓ академични и научноизследователски институции – като преподаватели, изследователи или експерти в областта на античната история и тракологията;
- ✓ музеи, културни институти и центрове за опазване на културното наследство – като специалисти, куратори, експерти по история и култура на Античността;
- ✓ археологически, исторически и културни проекти – като ръководители и участници в национални и международни изследователски екипи, а също и като експерти в администрирането на проектите;
- ✓ държавни и общински структури – експерти по културно-историческо наследство, регионално развитие и културни политики;
- ✓ културни и образователни организации, фондации и НПО, работещи в сферата на науката, образованието и културното наследство;
- ✓ редакционно-издателска и научнопопуляризаторска дейност – подготовка на научни, образователни и популяризаторски материали в издателства и редакции на специализирани или научнопопулярни издания.

Програмата подготвя докторантите за успешна научна кариера, както и за професионална дейност, изискваща висока експертиза в анализирането, интерпретирането и популяризирането на античното културно-историческо наследство.

Информацията, която Кариерният център системно обнародва на страницата на ЦО на БАН, се взема предвид при годишното обновяване на докторските програми (http://edu.bas.bg/career-centre.html).

Квалификационната характеристика е актуализирана и приета на заседание на Научния съвет на ИБЦТ-БАН от 2.12.2025 г. с Протокол № 13.

Директор:

(проф. д-р Румяна Прешленова)